Läcker bok om vedinsekter!

Ehnström, B. 1998. *I roten på en gammal stubbe. En bok om biologisk mångfald.* Media Express förlag och information AB, Stockholm. 111 sidor, talrika färgillustrationer och -foton. Format: 22 x 24 cm. Bunden. ISBN 91-88198-48-0. Pris ca 295 kr.

Tag ett stycke nordostuppländsk natur, två färska granstubbar, några grabbnävar insekter och småkryp och blanda med ehnströmsk entusiasm, kunskap och lidelse, samt krydda med holmersk färg- och formkänsla. Voila! En smakfull anrättning av vetenskaplig tyngd och visuell flärd står på bordet, och den konnässör finns inte som omedelbart får något lystet i blicken. Så ställ undan tofflorna, kryp upp i länsstolen framför brasan och häll upp portvinet. Här bjudes en saga ur verkligheten. Om död och förfall, javisst, men också om dödens och förmultnandets mycket påtagliga betydelse för en tirad av skogens vedlevande organismer.

Med säker stil och på vacker prosa väver Bengt Ehnström i sin bok om granens mångfald av nedbrytande arter ihop en kunskapsrik och färgskimrande gobeläng över artsuccessionen i två döda stubbar och en låga. Historien tar sin början vid stubbarnas uppkomst i mitten av femtitalet. I takt med aktuella händelser i världshistorien rullas samtidigt minst lika dramatiska och våldsamma scenförändringar upp i stubbarnas mikroskopiska parallellvärld. Här blandas barkborrarnas och snytbaggarnas våldsamma anfall med de smygande klibb- och violtickornas intrång. Brun- och flatbaggarnas sedesamma liv kontrasteras mot de talrika mördare bland larver som huserar i stubbarnas inre. Och samtidigt som Neil Armstrong sätter sin fot på månen uppstiger en amöbalik varelse på toppen av stubben: trollsmör. Varken djur eller växt tycks den skapad alenast såsom skafferi åt hungriga mögel- och mycelbaggar. En naturens välmenta nyck? Knappast.

På ett välgörande, uppfriskande och ofta lätt humoristiskt sätt beskriver författaren enskilda arter och ekologiska sammanhang, begripligt och lättläst även för lekmannen. I motsats till andra naturböcker i samma stil, och utan att förfalla till torr saklighet, är boken befriande ren från den närmast obligatoriska, och onödigt tyngande, beskrivande naturlyrik som ofta är gängse och som alltid är en klen ersättning för "the real thing": naturen själv. God hjälp därvidlag har författaren i de utomordentliga färgteckningar av allehanda kryp som tryfferar berättelsen.

Det skall med en gång sägas att Martin Holmers målningar av olika insektsarter väsentligt bidrar till bokens höga kvalitet. Stilmässigt svarar hans teknik på ett utomordentligt sätt mot texten. Alla som någon gång provat på att illustrera insekter vet hur svårt det är - och samtidigt lustfyllt. Insekternas oändliga form- och färgrikedom inbjuder till vals, men stundom en bedräglig sådan. Inte nog med att färg och ytskulptur skall framhävas på ett korrekt sätt. Den avbildade arten skall även kunna identifieras som sådan av den erfarne specialisten, något som i regel kräver långvarigt umgänge med objekten. Tag bilden av fyra olika *Ampedus*-arter på sidan 78. Vacker komposition, mjuk känsla och korrekt återgivning. Till detta kan läggas en stilriktig typografi (Sabon), bra papper (Linné 150 gram) och genomgående fin layout med breda marginaler, tillsammans orsakande kraftig salivavsöndring hos den estetiskt sinnade bibliofilen.

Även om bokens tillkomst varit ett nöjsamt arbete avslöjar författaren i slutordet att han inte kunnat släppa sin långvariga mission i Skogssverige ur sikte. Att visa hur viktig död ved är för skogens artmångfald kan på sätt och vis sägas utgöra Bengt Ehnströms huvudtes under en lång livsgärning. Hans nya bok är ett vackert och lärorikt exempel som gärna anbefalles till såväl skogsmän och naturmänniskor som till den stressade storstadsbon.

Mikael Sörensson